

Jezdec a chovatel dostihových koní (kód: 41-015-H)

Autorizující orgán: Ministerstvo zemědělství
Skupina oborů: Zemědělství a lesnictví (kód: 41)
Povolání: Chovatel a jezdec koní
Doklady potvrzující ÚK: Osvědčení o dílčí kvalifikaci

Odborná způsobilost

Název	Úroveň
Organizace chovu a dostihového sportu, základní plemenářská práce	3
Posuzování vlastností koní	3
Podestýlání, čištění a údržba stájí, výběhů a ohrad pro koně, ošetřování a čištění koní	3
Technika krmení koní	3
Napájení, dokrmování a pasení dostihových koní	3
Péče o zdraví a pohodu (welfare) koní	3
Péče o plemenné klisny a plemenné hřebce u dostihových koní	3
Péče o hříbata, mladé koně a jejich správný vývoj u dostihových koní	3
Posuzování exteriéru koně a jeho příprava k tréninku	3
Příprava dostihových koní pod sedlem a v sulce	3
Příprava jezdce na dostihy	3
Jízda v rovinových, překážkových a klusáckých dostizích	3
Údržba, ošetřování a drobné opravy výstroje koně	3
Přeprava koní	3
Pomoc při podkování a korekturách kopyt	3

Platnost standardu

Standard je platný od: 10.2.2009

Kritéria a způsoby hodnocení

Organizace chovu a dostihového sportu, základní plemenářská práce

Kritéria hodnocení	Způsoby ověření
a) Popsat organizaci dostihového sportu v ČR	Slovní vyjádření ústní
b) Vysvětlit obsah průkazu koně a stanovit, kdo provádí evidenci dostihových koní a vede plemennou knihu anglického plnokrevníka a klusáka	Slovní vyjádření ústní
c) Vnést příslušné záznamy do chovatelské evidence (připouštěcí lístek, oznámení o zabřeznutí klisny, oznámení o narození hříběte)	Písemně
d) Vyplnit záznamy dostihového provozu (registrace, stáje, přihlášky OSK – oznámení startujících koní)	Písemně

Je třeba splnit všechna kritéria.

Posuzování vlastností koní

Kritéria hodnocení	Způsoby ověření
a) Popsat základní anatomii, morfologii a fyziologii koně – popsat kostru, hlavní skupiny svalů, tělesnou stavbu a těžiště, postoje končetin	Slovní vyjádření ústní nebo písemné a praktická ukázka
b) Předvést měření a vážení koní, vyhodnotit růst a vývin koně v dané kategorii od hříběte až do dospělosti	Slovní vyjádření ústní nebo písemné a praktické předvedení
c) Popsat ideální vývin a stavbu těla s ohledem na budoucí užití koně a vývin a stavbu těla v jednotlivých etapách života koní	Slovní vyjádření ústní nebo písemné
d) Popsat mechaniku pohybu, postoje končetin, vyhodnotit jednotlivé chody, dopad postoje na celkové zatížení pohybového aparátu při zátěži a jeho dalším výcviku a užití koně	Slovní vyjádření ústní nebo písemné

Je třeba splnit všechna kritéria.

Podestýlání, čištění a údržba stájí, výběhů a ohrad pro koně, ošetřování a čištění koní

Kritéria hodnocení	Způsoby ověření
a) Posoudit stav ustájení a mikroklima ve stáji	Praktické předvedení a slovní vyjádření ústní
b) Vysvětlit zásady BOZP v chovu koní a přístup ke koni	Slovní vyjádření ústní a praktické předvedení
c) Posoudit stav výběhů a zvolit postup pro sanaci a péči o pastviny a provést dezinfekci ustájení	Praktické předvedení a slovní vyjádření ústní
d) Vyčistit, podestlat a připravit ustájení pro koně	Praktické předvedení
e) Zhodnotit celkový stav koně a jeho čistotu	Slovní vyjádření ústní a praktické předvedení (vizuální kontrola)
f) Vyčistit, případně umýt, ostříhat, zadekovat, zabandážovat koně s využitím vhodných pomůcek	Praktické předvedení
g) Předvést základní péči a ošetření kopyta	Praktické předvedení
h) Zkontrolovat funkčnost všech zařízení ve stáji, výběžích a ohradách, případně provést jejich opravu	Slovní vyjádření ústní a praktické předvedení

Je třeba splnit všechna kritéria.

Technika krmení koní

Kritéria hodnocení	Způsoby ověření
a) Charakterizovat trávicí ústrojí koně a fyziologii trávení, popsat význam a potřebu nejdůležitějších živin, minerálních látek a vitamínů	Písemný test
b) Rozpoznat základní druhy krmiv, posoudit jejich kvalitu, vhodnost a nezávadnost pro krmení jednotlivých plemen a kategorií koní	Praktické předvedení a slovní vyjádření ústní
c) Navrhnout vhodné způsoby uskladnění jednotlivých krmiv a možné úpravy krmiv, odhadnout hmotnost předložených krmiv	Praktické předvedení a slovní vyjádření ústní
d) Orientačně sestavit základní krmnou dávku pro zadanou kategorii koní v daném ročním období s ohledem na energetické potřeby jednotlivých plemen a kategorií koní	Písemně a slovní doplnění ústní
e) Stanovit denní krmný režim a připravit krmiva pro zadanou kategorii koní, podat vhodným způsobem připravená krmiva	Praktické předvedení a slovní vyjádření ústní

Je třeba splnit všechna kritéria.

Napájení, dokrmování a pasení dostihových koní

Kritéria hodnocení	Způsoby ověření
a) Zajistit napájení koní na přiděleném pracovišti	Praktické předvedení a slovní doplnění
b) Vysvětlit význam pastvy v chovu koní, popsat zásady pastevního odchovu a dokrmování koní na pastvě	Slovní vyjádření ústní a praktické předvedení
c) Popsat péči o pastviny, jejich zakládání a ošetřování pastevních porostů	Slovní vyjádření ústní a praktické předvedení
d) Sestavit elektrický ohradníkový systém a napojit ho na síť, uvést další možnosti oplocení pastvin	Praktické předvedení
e) Dovést koně na pastvinu (do výběhu), posoudit jeho celkový stav a mechaniku pohybu, charakterizovat technická zařízení a vybavení na pastvinách	Praktické předvedení a slovní vyjádření ústní
f) Vysvětlit nezbytnost pohybování koní po narození, po odstavu, ročka a koně v dostihovém tréninku	Slovní vyjádření ústní
g) Popsat druhy pohybových zařízení pro koně	Slovní vyjádření ústní

Je třeba splnit všechna kritéria.

Péče o zdraví a pohodu (welfare) koní

Kritéria hodnocení	Způsoby ověření
a) Vysvětlit prevenci v péči o zdraví koní (mikroklima, trénink, krmivo, pravidelné odčervování, ochranné očkování)	Slovní vyjádření ústní
b) Posoudit zdravotní stav koně, popsat denní kontrolu zdraví koně	Praktické předvedení a slovní vyjádření ústní
c) Popsat základní nemoci a vady koní, rozpoznat příznaky onemocnění a změny v chování nemocného koně	Praktické předvedení a slovní vyjádření ústní
d) Změřit tělesnou teplotu, tepovou a dechovou frekvenci koně a zjištěné údaje vyhodnotit	Praktické předvedení a slovní vyjádření ústní
e) Popsat první pomoc při drobném i větším zranění	Praktické předvedení a slovní vyjádření ústní
f) Popsat poskytnutí první pomoci koni postiženému kolikovými bolestmi	Slovní vyjádření ústní
g) Charakterizovat další vady koní (zlozvyky, skryté vady apod.)	Slovní vyjádření ústní

Je třeba splnit všechna kritéria.

Péče o plemenné klisny a plemenné hřebce u dostihových koní

Kritéria hodnocení	Způsoby ověření
a) Předvést zadané koně a posoudit jejich exteriér	Praktické předvedení a slovní vyjádření ústní
b) Popsat metody plemenitby u anglického plnokrevníka a klusáka a uvést příklady jejich použití	Slovní vyjádření ústní
c) Rozpoznat příznaky říje a nejvhodnější období k zapouštění, zacházení s plemennými klisnami, faktory ovlivňující plodnost klisen	Praktické předvedení a slovní vyjádření ústní
d) Ošetřit klisnu a hřebce před a po připuštění a popsat způsob připouštění	Praktické předvedení a slovní vyjádření ústní
e) Vysvětlit specifika v péči o březí klisnu	Slovní vyjádření ústní
f) Charakterizovat příznaky blížícího se porodu, demonstrovat ukázkou péče o klisnu před porodem, popsat vedení porodu a předvést ukázkou péče o klisnu a hříbě po porodu	Praktické předvedení a slovní vyjádření ústní
g) Popsat a předvést ošetřování plemenných hřebců, zacházení s plemenným hřebcem, odběry hřebců, faktory ovlivňující plodnost hřebců	Praktické předvedení a slovní vyjádření ústní

Je třeba splnit vybraných 5 kritérií, z toho nejméně 3 s praktickým předvedením.

Péče o hříbata, mladé koně a jejich správný vývoj u dostihových koní

Kritéria hodnocení	Způsoby ověření
a) Vysvětlit zásady odchovu sajících hříbat (ošetřování, krmení, péče o končetiny ve spolupráci s podkovářem)	Slovní vyjádření ústní
b) Charakterizovat předtrénink hříbat pro jejich další využití, předvést hříbě na ruce v kroku a klusu	Praktické předvedení
c) Popsat organizaci pastevního odchovu koní a vysvětlit jeho význam	Slovní vyjádření ústní
d) Popsat základní profylaxi hříbat a mladých koní	Slovní vyjádření ústní

Je třeba splnit všechna kritéria.

Posuzování exteriéru koně a jeho příprava k tréninku

Kritéria hodnocení	Způsoby ověření
a) Správně předvést koně a posoudit jeho exteriér	Praktické předvedení a slovní vyjádření ústní
b) Rozpoznat ochranné pomůcky pro koně a ochranné pomůcky pro jezdce a uvést jejich použití	Praktická ukáзка a slovní vyjádření ústní
c) Předvést uzdění a sedláni koně	Praktické předvedení
d) Předvést postrojování a zapřažení koně do sulky	Praktické předvedení
e) Ošetřit koně po tréninku (po jízdě)	Praktické předvedení

Je třeba splnit všechna kritéria.

Příprava dostihových koní pod sedlem a v sulce

Kritéria hodnocení	Způsoby ověření
a) Předvést ukázkou z výcviku mladých koní – lonžování, obsedání, zapřahání do sulky, základní výcvik koně	Praktické předvedení
b) Vysvětlit průběh přípravy dostihových koní na dostihy	Slovní vyjádření ústní
c) Poukázat na rozdíly v tréninku mezi ročními, dvouletými, tříletými a staršími koňmi, koňmi rovinovými, překážkovými a klusáckými	Slovní vyjádření ústní a praktická ukáзка
d) Charakterizovat tréninkový proces mláče, letouna, vytrvalce a klusáka	Slovní vyjádření ústní
e) Předvést ukázkou z tréninku dostihového koně podle pokynů trenéra	Praktické předvedení

Je třeba splnit všechna kritéria.

Příprava jezdce na dostihy

Kritéria hodnocení	Způsoby ověření
a) Popsat životosprávu dostihového jezdce a vysvětlit nezbytnost jejího dodržování	Slovní vyjádření ústní
b) Vysvětlit nezbytnost znalosti teorie a taktiky jízdy v dostihu	Slovní vyjádření ústní
c) Prokázat znalost dostihového řádu	Písemně (test)
d) Popsat činnost jezdce od odvážení po absolvování dostihu	Slovní vyjádření ústní a praktická ukáзка

Je třeba splnit všechna kritéria.

Jízda v rovinových, překážkových a klusáckých dostizích

Kritéria hodnocení	Způsoby ověření
a) Předvést zavedení koně do startovacích boxů a ukázat start z boxů	Praktické předvedení
b) Předvést jízdu v rovinovém dostihu, případně ve cvičném dostihu	Praktické předvedení, případně reference
c) Předvést jízdu v překážkovém dostihu, případně ve cvičném dostihu	Praktické předvedení, případně reference
d) Předvést jízdu v klusáckém dostihu při startu z met, případně za startovacím autem	Praktické předvedení, případně reference

Je třeba splnit všechna kritéria.

Údržba, ošetřování a drobné opravy výstroje koně

Kritéria hodnocení	Způsoby ověření
a) Popsat jednotlivé části výstroje koně (sedlo, uzdečku, postroj)	Praktické předvedení a slovní vyjádření ústní
b) Předvést péči a očištění jednotlivých částí výstroje	Praktické předvedení
c) Popsat opravu, případně předvést opravu drobné závady ve výstroji koně	Slovní vyjádření ústní, případně praktické předvedení
d) Ošetřit a uložit použité pomůcky k výcviku koní	Praktické předvedení

Je třeba splnit alespoň jedno kritérium.

Přeprava koní

Kritéria hodnocení	Způsoby ověření
a) Vysvětlit zásady pohybu koní po veřejných komunikacích podle platné legislativy	Slovní vyjádření ústní
b) Popsat přípravu koně před přepravou a předvést praktickou ukázkou z ní	Slovní vyjádření ústní a praktická ukáзка
c) Uvést příslušné doklady pro přepravu koní	Písemně

Je třeba splnit všechna kritéria.

Pomoc při podkování a korekturách kopyt

Kritéria hodnocení	Způsoby ověření
a) Popsat a předvést různé způsoby fixace koní	Praktické předvedení a slovní vyjádření ústní
b) Popsat kopyto jako anatomický útvar	Náčrt a slovní vyjádření ústní
c) Asistovat při podkování koní a korekturách kopyt, uvést zásady a předvést správné držení končetin, zásady BOŽP	Praktické předvedení a slovní vyjádření ústní
d) Vysvětlit význam podkování a popsat předloženou podkovu	Praktické předvedení a slovní vyjádření ústní

Je třeba splnit všechna kritéria.

Organizační a metodické pokyny

Pokyny k realizaci zkoušky

Autorizovaná osoba stanoví, které doklady musí uchazeč předložit, aby zkouška proběhla v souladu s platnými právními předpisy. Dále stanoví, které pomůcky uchazeč při zkoušce nesmí používat.

Před zahájením vlastního ověřování musí být uchazeč seznámen s pracovištěm a s požadavky bezpečnosti a ochrany zdraví při práci a požární ochrany (BOZP a PO).

Uchazeči bude přidělen 1 dostihový kůň, na kterém prokáže zvládnutí jednotlivých způsobilostí. Při plnění úkolů založených na praktickém předvedení je třeba přihlížet především k bezpečnému provádění všech úkonů. Přitom je nutno posuzovat nejen dosažený výsledek, ale i samostatnost při rozhodování o nejhodnějším postupu řešení zadaného úkolu podle daných podmínek pracoviště. Při práci s koňmi je třeba hodnotit přístup ke zvířatům a respektování požadavků welfare. Některé způsobilosti budou ověřovány písemně, testem a na příslušných modelech.

Jednotlivá kritéria se zaměřují na proces i výsledek.

Ověřování by mělo být pokud možno spojeno do navazujících činností vedoucích k ucelenému obrazu jezdce a chovatele dostihových koní.

Při demonstraci práce s koněm se z časových a bezpečnostních důvodů doporučuje použít zaučeného koně.

Při zadávání se doporučují např. tyto činnosti:

Předvést vyčištění a ošetření koně

Předvést vyčištění boxu, připravit a podat krmení, popsat a zkontrolovat napájení

Předvést koně na ruce

Popsat exteriér, zhodnotit mechaniku pohybu v kroku a v klusu předváděného koně

Popsat péči o plemenného hřebce

Popsat příznaky říje a zapouštění klisny

Popsat péči o březí klisnu

Popsat vedení porodu, péči o klisnu a hříbě po porodu

Předvést ošetření hříběte v odchovu, zacházení s hříbětem

Popsat a předvést základní péči o kopyta

Demonstrovat postup při hlášení koně do dostihu

Popsat postup při přípravě jezdce do dostihu, povinnosti jezdce před dostihem, v průběhu a po dostihu

Pod vedením trenéra připravit a předvést výcvik koně v tréninkovém procesu (mílaře, letouna nebo vytrvalce, klusáka atd.)

Charakterizovat rozdíly práce s ročkem, dvouletým, tříletým a starším koněm

Při plnění úkolů formou praktického předvedení je třeba přihlížet především k bezpečnému provádění všech úkonů, dodržování hygieny práce, jakož i ke kvalitě a časovému hledisku zvládnutí předváděných operací. Přitom je nutno posuzovat nejen dosažený výsledek, ale i samostatnost při rozhodování o nejhodnějším postupu řešení zadaného úkolu podle daných podmínek pracoviště. Důraz je třeba klást na šetrnou manipulaci s koňmi podloženou dostatečnými odbornými vědomostmi a dovednostmi.

Vzhledem ke specifčnosti dílčí kvalifikace by bylo vhodné před vlastním zkoušením absolvovat na zkušebním pracovišti několikadenní stáž. Vzhledem k velkému rozsahu způsobilostí bude hodnocení rozděleno do více částí podle možností organizace.

Výsledné hodnocení

Zkoušení uchazeče provádí jeden zkoušející. Zkoušející hodnotí uchazeče zvlášť pro každou kompetenci a výsledek zapisuje do klasifikačního zápisu o zkoušce. Výsledné hodnocení pro danou kompetenci musí znít „vyhověl“ nebo „nevyhověl“ v závislosti na stanovení závaznosti, resp. nezávaznosti jednotlivých kritérií u každé kompetence. Návrh na výsledné hodnocení zkoušky zní buď „vyhověl“, pokud uchazeč vyhověl pro všechny kompetence, nebo „nevyhověl“, pokud uchazeč pro některou kompetenci nevyhověl.

Počet zkoušejících

Zkouška probíhá před jednou autorizovanou osobou nebo před jedním autorizovaným zástupcem.

Požadavky na odbornou způsobilost autorizované osoby, resp. autorizovaného zástupce autorizované osoby

Autorizovaná osoba musí splňovat jednu z následujících variant požadavků:

Vyučení v oboru vzdělání zaměřeném na jezdectví a licence trenéra z povolání a praxe v dostihovém provozu delší než 15 let, z toho minimálně jeden rok v období posledních dvou let před podáním žádosti o autorizaci.

Střední vzdělání s maturitní zkouškou nebo vyšší odborné vzdělání zemědělské nebo veterinární a licence trenéra z povolání a praxe v dostihovém provozu delší než 10 let, z toho minimálně jeden rok v období posledních dvou let před podáním žádosti o autorizaci.

Vysokoškolské vzdělání zemědělského nebo veterinárního směru a licence trenéra z povolání a praxe v dostihovém provozu delší než 5 let, z toho minimálně jeden rok v období posledních dvou let před podáním žádosti o autorizaci.

Středoškolské nebo vysokoškolské vzdělání zemědělské nebo veterinární a alespoň 5 let praxe ve funkci učitele odborného výcviku nebo učitele praktického vyučování v oboru vzdělání, který se týká chovu koní a jezdectví, z toho minimálně jeden rok v období posledních dvou let před podáním žádosti o autorizaci.

Vysokoškolské vzdělání zemědělské nebo veterinární a alespoň 5 let praxe ve funkci učitele odborných předmětů v oboru vzdělání, který se týká chovu koní a jezdectví, z toho minimálně jeden rok v období posledních dvou let před podáním žádosti o autorizaci.

Další požadavky:

- Autorizovaná osoba, která nemá odbornou kvalifikaci podle příslušných ustanovení zákona č. 563/2004 Sb., o pedagogických pracovnících a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů, nebo praxi v oblasti vzdělávání dospělých (včetně praxe z oblasti zkoušení), musí být absolventem přípravy zaměřené zejména na praktickou aplikaci hlavy III a IV zákona č. 179/2006 Sb., o ověřování a uznávání výsledků dalšího vzdělávání a o změně některých zákonů (zákon o uznávání výsledků dalšího vzdělávání) a přípravu zaměřenou na vzdělávání a hodnocení dospělých s důrazem na psychologické aspekty zkoušení dospělých v rozsahu minimálně 12 hodin.

- Autorizovaná osoba musí mít základní dovednosti práce s počítačem a s internetem (stačí doložit čestným prohlášením).

- Autorizovaná osoba musí být schopna organizačně zajistit zkušební proces včetně vyhodnocení na PC, tisku jednotného osvědčení a zaslání s vyhodnocením elektronickou poštou (stačí doložit čestným prohlášením).

Žadatel o udělení autorizace prokazuje splnění požadavků na odbornou způsobilost předložením dokladu nebo souboru dokladů o získání odborné způsobilosti autorizujícím orgánem nebo jiným postupem stanoveným autorizujícím orgánem.

Nezbytné materiální a technické předpoklady pro provedení zkoušky

Dostihová stáj

Tréninkový prostor

Pastviny, výběhy

Technická zařízení pro plemenářskou práci

Prostor pro přezkoušení jezdeckých dovedností

Dostihová, případně cvičná dráha

Místnost pro písemnou část

Prostor pro vodění a předvádění koně

Odovídající kompletní jezdecká výstroj (dostihová přilba, jezdecké kalhoty, jezdecké boty, případně ochranná dostihová vesta) – zajistí zkoušený

Překážkový materiál, startovací boxy, startovací auto

Pomůcky k výcviku koní (sedlo, uzdečka, postroj, sulka atd.), ochranné pomůcky pro koně

Záznamové archy pro sledování a hodnocení postupu plnění úkolů

K žádosti o autorizaci žadatel přiloží seznam svého materiálně-technického vybavení pro účely zkoušky. Pokud žadatel bude při zkouškách využívat materiálně-technické vybavení jiné organizace, přiloží k žádosti o autorizaci smlouvu o jeho využívání nebo pronájmu, která bude uzavřena nejméně na dobu pěti let.

Doba přípravy na zkoušku

Celková doba přípravy na zkoušku (včetně případných časů, kdy se uchazeč připravuje během zkoušky) je 30 minut. Do doby přípravy na zkoušku se nezapočítává doba na seznámení uchazeče s pracovištěm a s požadavky bezpečnosti a ochrany zdraví při práci a požární ochrany (BOZP a PO) a s přidělenými koňmi.

Doba pro vykonání zkoušky

Celková doba trvání vlastní zkoušky (bez času na přestávky a na přípravu) je 12 až 14 hodin (hodinou se rozumí 60 minut). Zkouška může být podle zadaných úkolů rozložena do více dnů.

Výše úhrady za zkoušku

Výše úhrady za zkoušku je v rozmezí 4 900 až 13 000 Kč bez DPH. Konkrétní výši úhrady za zkoušku uvádějí jednotlivé autorizované osoby.

